No. 2966 Woensdag 13 Juli 1938 55ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

Katholieken met een dubbel geweten

Door Prof. Dr. Fr. Muckermann.

„Niets brengt de Kerk meer in discrediet dan de Katholiek, die eerbiedig voor de Commuiebank knielt, doch thuis, een onbarmhartig patroon is en zijn sociale plichten niet nakomt".

Er is wel geen woord, waar thans meer mee geschermd wordt, dan de uitdrukking: in naam van het humanisme, in naam der menselijkheid.

„Voor wie waarheid, recht en menselijkheid geen zinledige begrippen zijn, hij zal ze vaak op zijn banier schrijven". Dit staat nu niet letterlijk in de Pauselijke encyclieken, doch men vindt dit onderwerp behandeld in een te Moskou verschijnend blad „Deutsche Zentralzeitung" dat daaraan zelfs een heel hoofdartikel wijdde, en dat tot opschrift droeg „Strijder voor een actieve menselijkheid". In deze tijd, nu er van diverse zijden pogingen in het werk worden gesteld om een toenadering en samenwerking van communisten en katholieken te bereiken, mogen we ons door geen propagandistische handigheid laten verleiden. Hoe kunnen de woordvoerders van een systeem, dat dag in dag uit onschuldigen veroordeelt en terechtstelt nog spreken van menselijkheid!

Het zou echter verkeerd zijn, als we alleen maar de fouten van anderen zagen, en daarbij uit het oog verloren dat de kern, de ziel van iedere verbetering gelegen is in de verbetering van iedere ziel.

Zeker, de wereld staat in bewondering voor de beroemde encyclieken van den H. Vader, waarin zo uitdrukkelijk de waarde van de menselijke persoonlijkheid verdedigd wordt. Terecht zijn deze woorden tot slagzinnen geworden, die op tal van vergaderingen worden herhaald. Er is geen twijfel mogelijk, dat het Paus en Kerk hoge ernst is met deze strijd om meer menselijkheid. Een bewuste misleiding der mensen voor propagandistische doeleinden is hierbij volkomen uitgesloten. Want de Kerk doet alles wat in haar macht is om de menselijke waarde en de waarachtige menselijkheid te eerbiedigen. Vandaar haar verzet tegen het mensonterende collectivistische systeem. Doch ook hier schuilt een gevaar voor een onbewuste oneerlijkheid, waartegen ook in de encycliek „Divini Redemptoris" reeds gewaarschuwd wordt.

In hoofdstuk 55 van deze Encycliek wordt over de „Studie en Verspreiding van de Sociale Leer" der Kerk gesproken. De Katholieken worden aangemaand, niet alleen deze leer te bestuderen en zich eigen te maken, maar ook haar in toepassing te brengen en tot maatstaf van het practische leven te maken. Dat is de enige manier om „het gebrek aan consequenties in het christelijk leven" tegen te gaan. En dan vervolgt de encycliek: „dit gebrek was oorzaak dat sommige katholieken een beklagenswaardig dubbel geweten hadden; voor het uiterlijk vervulden zij hun godsdienstplichten trouw, maar waar het hun werk, industrie, handel of beroep betrof, daar leidden zij een leven, dat weinig overeenkwam met de eisen der gerechtigheid en met de christelijke liefde: daardoor waren zij een ergernis voor de zwakken, terwijl zij aan de kwaadwilligen een gemakkelijk voorwendsel geven de Kerk in discrediet te brengen".

Wij moeten bij onze strijd tegen het communisme eerlijk blijven. We kunnen toch niet ontkennen, dat er ook bij ons sociale toestanden bestaan, die wij terecht in Sovjet Rusland aan de kaak stellen, doch die ons door de Bolsjewistische propagandisten met evenveel recht verweten worden. In zijn encyclieken klaagt de Paus er over, dat men de leer over sociale rechtvaardigheid en liefde op vele plaatsen niet in praktijk heeft gebracht. Indien dit het geval is, dan kunnen we met zekerheid voorspellen, dat men weldra ook niet meer zal luisteren naar onze redevoeringen over de menselijke waardigheid en persoonlijkheid en dat men ze als holle klanken en phrasen zal bestempelen, wanneer de werkelijkheid, en vooral de werkelijkheid in katholieke landen, er zo bitter weinig mee in overeenstemming is.

Vroeger wisten we niet veel over de Zuid-Amerikaanse republieken, de Philippijnen en Spanje. Tegenwoordig zijn we beter op de hoogte, en we zijn er van overtuigd — trouwens onze eigen mensen hebben er vaak genoeg de nadruk op gelegd — dat niet alles, wat de scherpziende blik van de vijand daar ontdekt had, leugen en bedrog was. Het is begrijpelijk, dat de groep lauwe katholieken haar sociale plichten niet vervult. De encyclieken vestigt de aandacht echter op de tweeslachtigheid, die men ook bij vrome katholieken aantreft. En dan bedoelt de Paus de Christenen, die wel hun kerkelijke plichten vervullen, doch die vergeten, dat men niet enkel in de kerk, doch ook in handel en nijverheid, ook in het openbare en ontspanningsleven katholiek moet zijn en zich moet gedragen in de geest der liefde.

Niets brengt de Kerk meer in opspraak dat het type van de kerkganger, die ingetogen voor de Communiebank knielt, doch thuis een onbarmhartige patroon is, Wij zullen niet beweren, dat hier altijd kwade wil in het spel is; het is vaak een kwestie van opvoeding.

Men heeft vergeten, dat het in het Christendom altijd en overal in de eerste plaats om de liefde gaat, zoals de Meester zelf gezegd heeft. De meest uitgesproken kerkelijkheid heeft voor God niet de minste waarde, wanneer deze niet vervuld is van onvervalste schone liefde voor de evenmens. Wellicht heeft deze rampzalige tegenstelling tussen kerkelijkheid en menselijkheid, die niet zelden ook bij kloosterlingen merkbaar is, er wel het meest toe bijgedragen, de Kerk in discrediet te brengen en haar voor te stellen als een vijandin der menselijkheid.

Er bestaat weliswaar een groot onderscheid tussen sociale wantoestanden in een katholiek land en in een communistisch land. Want in communistische landen zijn dergelijke wantoestanden het natuurlijk en logisch gevolg van een goddeloos systeem, dat geen gerechtheid en ook geen liefde kent. In een katholiek land zijn de verhoudingen juist omgekeerd.

De godsdienst en het sociale stelsel zelf zijn uitmuntend, maar de mensen, die er niet naar handelen, maken ze slecht.

Doch ook al willen wij de mistoestanden, die er bestaan, eerlijk onder het oog zien, toch kennen wij geen moedeloosheid noch hopeloosheid.

Overal zien we, tegenover de ontrouwe katholieken, ook weer tal van mannen staan als een Vincentius a Paulo, Cottolengo en Don Bosco. En boven dit alles uit zien we overal, waar de christelijke godsdienst gepredikt wordt, het goddelijk aanschijn stralen van den Christus, de schoonste onder de kinderen der mensen. Dat dit aanschijn ook het aanschijn zij van alle Christenen, en dat de slag van het liefdevolle hart ook de hartslag van zijn leerlingen zou worden, dat is het geheimzinnige verlangen van de Christelijke hoop hier op deze aarde......

Mexico en Venezuela

Lawrence S. Haas, de correspondent van de United Press in Caracas, heeft een beschouwing gegeven over de invloed, welke de Mexicaanse olieonteigening gehad zou hebben op het Gouvernement van Venezuela. We ontlenen deze correspondentie aan de Maracaibo Herald van 25 Juni l.l.

Volgens deze correspondent is er in Venezuela niet de minste tendenz aanwezig om Mexico na te volgen.

Ofschoon er geen officiele uitlatingen zijn van het Venezolaanse Gouvernement, zijn er toch verschillende redenen om aan te nemen, dat Venezuela geenszins van plan is Mexico's voorbeeld te volgen en ook de directies van de oliemaatschappijen zouden volgens Haas, voorlopig daarover ook geen zorgen hebben.

Met uitzondering van een of twee bladen, n.l. die der uiterst linkse oppositie, heeft de gehele pers in Caracas zich afwijzend gesteld om in Venezuela te doen, wat in Mexico gebeurd is.

Het huidige Venezolaanse gouvernement noemt de Correspondent „realistic" en het staat geheel anders tegenover de arbeidersorganisaties als het Mexicaanse.

Verder zijn de oliemaatschappijen begonnen met een arbeiderspolitiek, welke aan de arbeidersleiders en de agitatoren weinig voedsel geven voor een campagne tot onteigening ten bate van het welzijn der arbeiders.

De oliemaatschappijen hebben gezamelijk een uitgewerkte loonstandaard vastgesteld voor alle klassen van werklieden. Het minimum is acht bolivars per dag, en dit is heel wat meer dan het minimum der Gouvernements arbeiders, terwijl het gemiddelde loon loopt tussen 11 en 12 bolivars per dag. De arbeiders hebben vrij wonen in hygienisch moderne woningen met vrij electrisch licht, en gas voor koken, vrije medische behandeling en school voor kinderen, en vrij transport van huis naar werk.

De maatschappijen hebben verder sport en ontspannings gelegenheden georganiseerd en spaarbanken, waarop flink gestort wordt en waardoor de vorming van eigen bezit verzekerd wordt.

Er zijn comité's gevormd, waar de arbeiders hun klachten kunnen uiten en de arbeiders kunnen technisch onderricht ontvangen, waardoor ze ook in betere betrekkingen kunnen komen. Alle maatschappijen voeren thans een politiek om zoveel mogelijk vreemde arbeiders te beperken, en de officiele instanties getuigen, dat ieder jaar een stijging geeft van het aantal Venezolanen in de technische en meer verantwoordelijke posten. Enkele maatschappijen zenden zelfs jonge Venezolanen naar de Ver. Staten om te studeren en hen gereed te maken voor de meer verantwoordelijke betrekkingen.

Deze politiek is de beste afweer van de ontevredenheid en deze tesamen met conservatieve houding van het Gouvernement houden dergelijke kwesties, als onteigening op de achtergrond.

De olieproductie op grote schaal begon in Venezuela omtrent 1920 en groeide ieder jaar behalve in 1930 de periode van de grootste depressie. Ze is nog steeds groeiende en in 1937 had Venezuela de derde plaats plaats, na de Ver. Staten en Rusland, onder de olieproducerende landen met 186.852.000 barrels of 9.18% van de wereldproductie.

De drie grootste organisaties in Venezuela zijn de Standard Oil Comp. van New Jersey, de Koninklijke en de Gulf.

Verder zijn er nog enkele onafhankelijke kleine Engelse en Amerikaanse. De Standard Oil Comp. van New York is begonnen met exploratie-terreinen en de Texas Co. zal er spoedig mee beginnen.

Het is zeer moeilijk, zo niet onmogelijk, de waarde te schatten van de buitenlandse olie Mijen in Venezuela

Zulk een schatting moet rekening houden met de physieke waarde, zowel onder als boven de grond: het kapitaal gestort in het geologisch onderzoek en de waarde van de olie zelf in de verschillende concessies: wat vanzelfsprekend veelal bij gissingen blijven moet

Een onzuiver idee geeft de prijs, welke in 1932 betaald werd, toen de Standard Oil Comp. van New Jersey de Lago Petroleum Cy overnam, na een bestaan van 8 jaar en dit deed voor 150 millioen dollar.

De factor welke het meest pleit tegen onteigening is het kapitaal, wat de olieindustrie jaarlijks toevoegt aan Venezuela's economische welstand.

Het begrotingsinkomen van het Venezolaanse Gouvernement voor het jaar 1937—1938 is ongeveer 254 millioen bolivars. Het inkomen van de „mijnen" is begroot op 84 millioen bolivars en men mag hierbij aannemen, dat 90% hiervan van de olieconcessies komt. Wanneer we daar bij voegen, havengelden, invoerrechten, belastingen enz. van de oliemaatschappijen, dan kunnen we het totaal veilig op 100 millioen bolivars schatten of wel 40% van het nationaal inkomen.

Verder wordt nog geschat dat de oliemaatschappijen over 1937 ongeveer 25 millioen dollar hebben uitgegeven aan lonen en salarissen. Zo zijn er nog tal van factoren, die feitelijk niet meegerekend worden en hun bloei te danken hebben aan de olie. Een dezer is de belasting op de geimporteerde tabak, die sinds de vestiging der oliemaatschappijen geweldig gestegen is en gelijke tred houdt met de stijging der lonen en salarissen.

Verder hebben de vreemde oliemaatschappijen de Bolivar hoog gehouden. In 1937 brachten de olie maatschappijen voor lonen en plaatselijke onkosten 1 millioen dollar per week in Venezuela. 'n Wet van 't laatste jaar verplicht de maatschappijen deze dollars aan het Venezolaanse Gouvernement te verkopen voor 3.09 bolivars, terwijl het Gouvernement zelf de dollars aan de banken verkoopt voor 3.17 bolivars, terwijl het aan de banken toestaat deze dollars aan het publiek te verkopen voor 3.19 bolivars.

Sinds Januari van dit jaar hebben de petroleum Mijen de import van dollars opgevoerd tot een gemiddelde van 30 tot 40% per week, en aldus de Gouvernementsmiddelen aardig verstevigd.

In hun onderhoud met de United Press, gaven de directies der Maatschappijen en private Venezolanen toe, dat in geval van onteigening het Gouvernement uitgestrekte en waardevolle eigendommen in zijn bezit zou krijgen, maar daarmede geen afzetgebied voor de ruwe olie en zonder een verkooporganisatie of transportmogelijkheden naar vreemde landen.

Het is duidelijk, dat de arbeiders, zowel als de leidende regerings personen in Venezuela, met grote belangstelling de resultaten volgen van de Mexicaanse onteigening en vooral de gevolgen voor Mexico's economische toestand en de economische situatie van de Mexicaanse arbeiders.

Tracht eigen schuld niet goed te maken door het kwaad, dat gij van anderen weet.
De modder op des naasten mantel,
kan nimmer zeep zijn voor uw kleed.

KNIKKER-KAMPIOENSCHAP. Elke Goede Vrijdag, gedurende de laatste 300 jaren, komen de knikkersspelers samen in Old Greyhound Inn te Tinsley Green, Sussex in Engeland voor het Wereld-Knikker-Kampioenschap. De 75 jarige oude Sam Spooner, die 50 jaar geleden het Kampioenschap won, laat het aan enige van de Tinsley Team zien, hoe het moet.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

Maandag is het witboek verschenen der Engelse regering in zake het Engelse plan van de terugtrekking der vreemde vrijwilligers in de Spaanse burgeroorlog. In gelijke verhoudingen zullen de vrijwilligers door de belligerenten worden teruggezonden naar de voor hen bestemde kampen.

Dit aantal zal moeten bedragen een twee duizend per dag. Van de kampen zullen ze dan naar hun diverse haardsteden worden teruggestuurd. Het klinkt allemaal wel mooi op papier, maar wanneer zal men met de uitvoering beginnen? De beide oorlogvoerenden moeten nog hun toestemming daarvoor geven en dan heeft de Engelse gezant in Rome de laatste dagen nog heel druk geconfereerd met Graaf Ciano. En deze onderhandelingen zijn ook geweest over deze kwestie, waarmee immers nauw annex is de Anglo-Italiaanse overeenkomst.

Alles is dus nog niet kannen en kruiken.

Een tweede Europees probleem is de kwestie van emigratie, vooral accuut door de Jodenvervolgingen in Duitsland en Oostenrijk. De Volkenbond heeft zich daar de laatste week mee bezig gehouden in een nieuw verkwikkingsoord van de Volkenbondsvergaderingen het plaatsje Evian. De discussies zijn Dinsdag in een plenaire zitting behandeld, waarbij Columbia gezegd heeft, dat het nieuwe landbouwers weren moet; Ecuador en Peru zullen de immigratie overwegen; Mexico zal allen opnemen die willen komen; Venezuela zal immigratie moeten beperken; Nieuw Zeeland zal ieder particuliere aanvraag apart onderzoeken en nog een ander land zeide, dat de landen die zich het lot van die momenteel 150 duizend Joden zo aantrekken, deze maar naar hun kolonies moeten sturen. Dit was gezegd aan he tadres van Engeland.

Maar daaromtrent heeft Engeland juist zijn grote moeilijkheden.

En we denken dan aan Palestina.

De terreur, de strijd tussen Joden en Arabieren neemt de laatste weken geweldig toe; en eist talrijke slachtoffers. Wat is de oorzaak?

De Britse regering wil het moeilijke en uiterst delicate Palestina-vraagstuk, hetwelk haar in de laatste jaren, zovele moeilijkheden en zorgen veroorzaakt, radicaal oplossen door een verdeling in drie stukken van het Heilige Land: een Arabisch, een Joods en een Brits gebied. De koninklijke onderzoekingscommissie, welke in het land zelf de toestanden en aspiraties der verschillende bevolkingsgroepen heeft bestudeerd, is tot 't resultaat gekomen dat de tegenstellingen tussen Joden en Arabieren onoverbrugbaar zijn en tot steeds nieuwe beroeringen en daden van geweld moeten leiden. Slechts een scheiding der tegenstanders van elkaar, zou aan die gevaarlijke antagonie een einde kunnen maken, meent men. En daar om zou op de bodem van Palestina een Joodse Staat „Erets Israel" (Land van Israel) met alle hoge rechten geschapen worden, en wel in die landstreken, waar Joodse kolonisten reeds land bezitten, derhalve aan de kustvlakte en in Galilea, de economisch meest belangrijke gebiedsdelen. De Arabische gemeenschappen zullen als „tijdelijke mandaten" onder Britse bescherming komen; de overige in Erets Israel wonende Arabieren — ongeveer 250.000 —, wil men op Britse kosten naar de nieuw te schapen Arabische Staat overbrengen. Deze zou dan Samaria en het economisch volslagen onvruchtbare hoogland van Judea omvatten en een toegang tot de zee bij Jaffa hebben. De heilige plaatsen Jeruzalem, Bethlehem en Nazareth blijven durend Brits mandaatgebied, eveneens een „corridor" naar de zee met de belangrijkste verkeersaders van het land. Men heeft er aan gedacht de Arabische Staat onder het bestuur van den Emir van Transjordanië: Abdullah, te stellen. Het bestuur van het Britse mandaat, dat in Nazareth zal zijn gevestigd, zal ook volmachten voor de bescherming der heilige platasen in de Arabische alsook in de Joodse Staat verkrijgen. De Joodse Staat zal de Arabische Staat een alsnog vast te stellen geldsom betalen; Groot-Brittannië verklaarde zich bereid hem daartoe een subsidie voor éénmaal toe te kennen van twee millioen pond sterling.

Men moet het Groot-Brittannië ten goede houden, dat het bij de doorvoering van zulk een verbrokkeling van het Heilige Land onder de druk ener ontwikkelingstaat, die zo lang haar dwingend karakter zal blijven behouden als men op de verkeerde weg blijft wandelen, welke men door befaamde Balfour-declaratie van het jaar 1917 heeft ingeslagen. Uit zuiver politieke overwegingen, n.l tenende voor 't Britse Rijk de propagandistische en financiele steun van 't Wereldjodendom in de oorlog te verkrijgen, beloofde destijds de Engelse minister van Buitenlandse Zaken ingeval de geallieerden zouden zegevieren, een eigen Joodse Staat, een „Jewish National Home" in Palestina te scheppen. Door de vredesdictaten werd 't Heilige Land 'n mandaat van de Volkenbond onder Engels bestuur. Dit heeft voor het land veel goeds verricht, doch de Zionistische immigratie werd niet stop gezet, men liet deze invasie rustig haar gang gaan. Engeland heeft weliswaar de Arabieren verschillende mooie toezeggingen gedaan, die echter met het plan der Joodse kolonisatie van het land onverenigbaar waren en daarom niet gestand konden worden gedaan. De Arabische bevolking zag zich hoe langer hoe meer door die Joodse immigratie bedreigd. In het jaar 1920 bevonden zich in geheel Palestina slechts 66.000 Joden, thans zijn er meer dan 350.000, deelt dr. Norbert Grohauser mede. De behoefte aan grondbezit onder de imigranten is — ofschoon velen hunner zich tot de handel en industrie hebben gewend — groot. De bodem van Palestina behoort sedert de tijd der Turken aan slechts weinige landheren en wordt door arme pachters bewerkt. De kolonisatie der Joden werd van dien aard, dat de Joodse verenigingen van landbouwers van grootgrondbezitters land opkochten en de arme pachters het land, de grond die zij zo lang bewerkt hadden en waarop zij hun bestaan vonden, moesten verlaten. Bovendien betekende zulks voor de Arabische boeren een verdrijving van de grond, welke door generaties van hen, was bebouwd en waaraan zij uiteraard gehecht waren door dierbare herinneringen.

Geen wonder derhalve, dat de ontevredenheid der Arabieren allereerst tot organisering van een gesloten doorgevoerde Arabische massastaking en ten laatste tot uitbreken van onlusten leidde, welke sinds 1936 het land terroriseren. Een regiem van geweld had wellicht de Arabieren tot rust kunnen brengen maar zo iets kon Engeland zich niet veroorloven, omdat het zich daardoor de vijandschap van alle Arabische Staten, welke zoals men weet aan macht en invloed meer en meer toenemen, op de hals zou hebben gehaald. Voor degenen die slechts tactisch-politiek denken en niet tevens grondwettelijk-programmatisch, moest een driedeling van Palestina als de beste, ja wellicht de enige mogelijke oplossing toeschijnen.

Maar is het toelaatbaar, het Palestinavraagstuk slechts tactisch-machtspolitisch te behandelen? Palestina is geen koloniaal gebied, waarmede men kan handelen gelijk men zulks verkiest naar het 't voordeligst uitkomt. Het is dat land, dat voor alle Christenen eeuwig geheiligd is, door de omwandeling op die grond, van den Verlosser, tijdens Zijn aards leven. Hier herinnert iedere steen, ieder stadje, iedere landstreek aan Christus den Heer. Hier geboren, heeft Hij gepredikt en wonderen verricht, is Hij aan het kruis geslagen en verrezen. Mag dit Heilige Land, om zo te zeggen één

grote, eerbiedwaardige reliquie, tot object van tegenstrijdige politieke belangen gemaakt worden? Mag men deze heilige bodem tussen strijdende partijen verhandelen? Mag men hém naar willekeur verbrokkelen?

Het Hollandse Toneel

Gisterenavond had in Theater Roxy de eerste opvoering plaats van de Tournee West Indië, onder leiding van Louis de Vries.

Het verblijf van dit gezelschap op Curaçao werd geopend met het toneelspel „De Despoot" in 3 bedrijven van Henri Clerc, in de vertaling van Michel Naar.

We geven hier nog eens weer de korte inhoud uit ons blad van Zaterdag.

De Despoot — dat is Pierre Berjon, zakenman in bonis (financieel zwaarder getaxeerd dan hij werkelijk is), die alles en allen aan zich moet onderwerpen, allereerst zijn vrouw en volwassen zoon; advocaat zonder practijk-nog; in huis alleen maar gedwarsboomd en tegengesproken door Amelie, de vertrouwde dienstbode, meer dan dienstbode, zoals ze van zich zelf getuigt.

Rekening houdend met niemand of niets; verstand of wil toekennend aan geen sterveling, buiten zijn eigen-ik, is deze man voorbestemd in zijn verwatenheid eigen leven en dat van anderen te vernielen met een pathologische vasthoudendheid, die ongelukken moet maken.

En er kómen ongelukken.

Het tweede bedrijf eindigt met een uitbarsting, waarin vader en zoon zich niet meer kunnen beheersen en elkaar te lijf gaan in aanwezigheid van de duldende en verziekte moeder, die erbij neerzijgt als zij getroffen wordt door de slagen en tussen het tweede en derde bedrijf dan ook sterft, zonder dat haar dood de verzoening heeft kunnen bewerken.

Louis de Vries beeldde den tragischen Berjon Sr. uit met een schrikwekkende overtuiging, die hem vrijwel voortdurend walgelijk maakte, onmenselijk van zelfverheffing; in spaarzame ogenblikken toch nog deerniswekkend en zelfs sympathie inboezemend, o.a. wanneer zijn zoon onder de geschetste omstandigheden het huis is uitgejaagd en de wereld is ingetrokken. Dan klaagt hij, beklaagt zich zelf en klaagt zijn zoon aan, in de opsomming van wat hij zichzelf aan ontbering heeft opgelegd om van dien zoon een heer te maken, een echte heer, geen lomperd, zoals hij zelf is.

In deze zelfontleding openbaart zich het eerlijke en menselijke, dat altijd diep begraven heeft gelegen in zijn monsterachtige verschijningsvorm. Een zelfontleding als lomperd, die tenslotte overbodig is, omdat die in elk woord, elk gebaar, dat van hem uiting, steeds weer ten voeten uit is gegeven, tot zelfs in de wijze, waarop hij zijn bonte zakdoek telkens weer hinderlijk weet te hanteren, nu eens als vlag, dan weer als dweil, maar nooit of te nimmer als zakdoek in handen van een héér.........

In waarheid van het begin tot het eind een meesterstuk van uitbeelding, consequent opgebouwd en volgehouden, tot het allerlaatste toe, als hij nog maar een wrak is en met verbetenheid de tijdelijke zegepraal van den mens in hem wegvaagt in stil spel, dat uitgroeit tot een paroxysme van gemoedsverstening!

Het publiek brak terecht los in donderend applaus toen het doek viel over de slot-scène, terwijl de sidderende figuur van den gebroken grijsaard aan het op werd onttrokken in de lichtkegel boven de tafel, waaraan hij de bladen van zijn krantje omsloeg met trillende vingers, die hij ouwelijk bevochtigde aan zijn openhangende mond......

Rond deze meesterlijke creatie bewogen zich de overige figuren op het eerste plan, naumgezet het evenwicht bewarend tegenover het hoogopgevoerde spel van de titelrol. Pascal Berjon, de zoon, Willem de Vries, de jongeman, die zich onder de tyrannie wil uitwerken dan steeds weer aarzelt, niet durft, tot hij eindelijk allerongelukkigst tot uitbarsting komt in het uiterste, dat hij juist had dienen te vermijden; hulpeloos in zijn pogingen om het nog met zijn vader te vinden; schrikwekkend als de razernij stijgt en blijft stijgen nu alle remmen weg zijn en slechts prikkels overbleven......

Madame Berjon, Annie Follender, de lijdzame moeder en steeds weer vergoelijkende echtgenote, die in het beslissende ogenblik achter haar zoon tracht te staan en toch nog zoekt naar het compromis om niet met den vader in botsing te komen; schuchter aanvankelijk en terugwijkend als hij buldert, dat ze verbiten moet blijven, maar dan ineens, gewond in haar moederhart, met doodsverachting als het ware, gedreven door oerinstincten, die ook het dier kent, voor hem opkomt, evenwel ook dán nog afwijzend, wat ze onbillijk of oneerbiedig vindt in hetgeen haar zoon den vader verwijt; kortom: de vrouw en moeder, die reeds uit natuurlijke overwegingen om natuurlijke motieven haar taak en plicht en plaats als vrouw en moeder wil behouden — ondanks alles.

Arsène Bretonnet, Hans Tiemeyer, de huisvriend, die veel tracht, weinig vermag, al laat Berjon hem ook veel zeggen en veel eten bij zijn bezoeken, die hoofdzakelijk moeten dienen om een huwelijk te forceren tussen Berjon Jr. en Bretonnet's nichtje. Bretonnet, die tenslotte de verzoening na jaren met aanvankelijk succes doordrijft, al wanhoopt hij eraan als hij met de stijve passen van fikse oude heer Berjon verlaat, na alweer ruzie met hem te hebben gekregen.

Alice Goubert, het nichtje, Ans Koppen, frank meisje, dat een zielegrootheid demonstreert, waar Berjon Jr. en zijn moeder ontroerd van raken; een durf en doortastendheid, die Berjon Sr. ontwapenen, en waarvoor hij natuurlijk de vlucht neemt in grofheid en hardheid; nobel meisje, dat het offer van haar leven brengt door den man dien zij liefheeft, op te geven, omdat hij een ander lief heeft.

Amelie, Coba Kelling, de oude getrouwe, die Berjon aandurft als niemand en dit ook mag, omdat ze de kinderen heeft zien geboren worden, ze heeft helpen groot brengen, bij ze gewaakt heeft tijdens ziekte, niet minder heeft geleden dan de eigen Mevrouw om al het leed, dat er in huis was. Den zoon koesterend als haar eigen zoon, den vader verzorgend met toewijding en de les lezend als zijns gelijke.

En dat alles bijeen in vlot tempo, doorleefd en bezield in samenspel, dat in elkander greep, in elkaar vloeide, tot een verbijsterend geheel van wondere toneelspeelkunst, zoals zelden kan worden genoten!

In één woord: En verrukking, die een dankbaar publiek, greep: nu nog een begrijpend publiek, vasthoudt......

M.

Leonard K. Firestone, handelsadministrateur van de irestone Tire & Rubber Company, inspecteert de laatste reus van de banden-industrie, zodra hij uit de banden is gekomen. Deze band is hoog 79 duim, weegt 1304 pond en is gemaakt om een lading van 25.000 pond te dragen. De middellijn van de velg, waarop hij gemonteerd moet worden, is 32 duim en de breedte van de velg is 17 duim. Hij heeft e enloopvlak van 20 duim. De binnenband alleen weegt 102 pond en de beschermlap weegt 36 pond. Hij heeft een inhoud van 62.500 kubieke duim wanneer hij opgepompt is, en een luchtdrukking van 45 pond. Het netto-gewicht van de lucht in de binnenband is 11 pond. Honderd mijl koord van Firestone gepatenteerd Gum Dipped werd bij de bouw van deze band gebruikt. Deze band is er een uit het stel, gemaakt door Firestone voor het gebruik op een reuze tactor, gebouwd door R.G. Le Tourneau ompany of Peoria Illinios.

Sir Leonard K. Firestone bezocht Curaçao per s.s. Santa Rosa in Apirl van dit jaar. Dezer dagen ontvingen de Heren A. D. Capriles en Co, agenten van de Firestone, een brief, waarin hij schreef over zijn aangenaam verblijf op het schone eiland Curaçao.

NAAR HET BINNENSTE DER AARDE

Als men een gat door de aardbol kon boren.

Een toekomstdroom, die geen werkelijk zal worden.

Amerikaanse geologen hopen met behulp van nieuwe boorinstallatis en machines voor het opwekken van lage temperaturen, wetenschappelijke doeleinden ongekende diepten in het binnenste van de aarde te kunnen bereiken. De vraag doet zich nu voor: zal men het middelpunt van de aarde kunnen bereiken en zo ja, kan men dan wellicht dwars door de aarde heen tot onze antipoden komen?

Hoe eenvoudig zou het niet zijn, als men de aardbol als een appel in de hand kon nemen en middendoor kon snijden. Men zou dan ongetwijfeld voor menige verrassende ontdekking komen te staan. Voor de leek slechts, want voor den vakman heeft het inwendige van de aarde al lang geen geheimen meer. Uit het verloop en de duur van de aardbevingsgolven hebben de geophysici de structuur van de planeet, die ons tot woonplaats dient, nauwkeurig kunnen berekenen en daaruit hun gevolgtrekkingen gemaakt.

„Hoe zou het zijn", denkt de leek, die met al deze dingen niet vertrouwd is, „als we eens eenvoudig van Europa uit, 'n tunnel naar 't middelpunt van de aarde boorden en daarin bliksemliften installeerden, die 'n rechtstreeks verkeer met onze antipoden mogelijk zouden maken. Op die manier zouden we toch geweldige afstanden kunnen besparen."

Toegegeven — hemelsbreed zijn het altijd nog 20.000 kilometer naar de andere kant, terwijl een tunnel dwars door de aarde „maar 12000 kilometer lang zou zijn. We zouden dus bijna de helft van de weg naar onze tegenvoeters kunnen besparen. Het idee is aanlokkelijk ge-[illegible] conducteur klapt de portieren dicht, een signaalfluitje weerklinkt en weg suizen we — Curaçao — middelpunt van de aarde — Java, om enkele uren later te Batavia uit te stappen.

Als de lift halverwege blijft steken...

Doch, helaas is deze schone toekomstdroom niet meer dan een utopie. Nog eerder zal de mens Mars of Venus bereiken, dan via het middelpunt der aarde de antipoden. Onoverkomelijke moeilijkheden staan het plan om een tunnel door de aarde te boren in de weg. Zoals bekend heerst er in de mijnen op een diepte van enkele duizenden meters al een helse temperatuur die wanneer men nog dicht het middelpunt van de aarde nadert, elke 35 meter nog met 1 graad C. toeneemt. Aangenomen, dat de Amerikanen koelinstallaties zouden weten te construeren, waarmee aanvankelijk een draaglijke temperatuur kon worden verkregen, dan zouden deze installaties op grotere diepte, waar een temperatuur van vele duizenden graden Celsius heerst, toch niets kunnen uitrichten. Hierbij komt nog de weerstand, die de zwaartekracht aan alle menselijke pogingen om de aarde binnen te dringen biedt. Een lift, lopende door een tunnel, welke door het middelpunt van de aarde is geboord, zou weldra volgens de wetten van de zwaartekracht met duizelingwekkende snelheid voortrazen en in niet te stuiten vaart het station „middelpunt der aarde" voorbijschieten, om kort voor de opening van de tunnel aan de andere kant weer naar het middelpunt van de aarde terug te vallen.

Dit plagerige spelletje zou zo lang door gaan, tot de slingerkracht van de lift zou zijn uitgeput en het vehikel precies in het centrum van de aarde, dus nog 6000 kilometer van elk der beide eindstations verwijderd, zou blijven steken! Geen passagier in dit hellevaartuig, die ooit het daglicht weer zou zien...

Toch zal het in werkelijkheid nooit zover komen. Zelfs met de sterkste boormachines kan namelijk de aardkorst hoogstens een beetje „geschramd" worden. Het is er precies mee of men de maaginhoud van een olifant zou willen onderzoeken door de dikhuid een prik met een naald te geven. De aardkern, die van de totale diameter van 12000 kilometer alleen al 7000 kilometer voor zijn rekening neemt, bestaat volgens de jongste wetenschappelijke onderzoekingen uit een compacte massa van ijzernikkel, waarover heen een mantel van magnesium en silicium ligt, die op haar beurt door een silicium- en aluminiumlaag is omgeven. Ook platina en goud zullen waarschijnlijk in ontzaglijke hoeveelheden in het binnenste der aarde aanwezig zijn, daar bij het ontstaan van de wereld uit een vlammende gasbol meer dan 3 milliard jaar geleden, volgens de wetten van de zwaartekracht alle zware stoffen zich om de kern der aarde moeten hebben opgehoopt.

Men moet zich het binnenste der aarde als één reusachtige smeltoven voorstellen, waarin door het onophoudelijk uiteenvallen van verschillende radio-actieve stoffen, zoals radium, thorium, uranium, enz. een ontzaglijke hitte vrijkomt. De rijke voorraden aan radio-actieve stoffen welker aanwezigheid binnenin de aarde men heeft kunnen vaststellen, wettigen de veronderstelling, dat alleen de warmte die de radio-actieve elementen in de buitenste aardkorst ter dikte van 60 kilometer produceren, opweegt tegen het warmteverlies van de aarde aan het wereldruim, waar een temperatuur van 230—275 graden Celsius heerst.

Daar, volgens de resultaten van de jongste wetenschappelijke onderzoekingen ook in de diepste aardlagen nog radio-actieve stoffen aanwezig zijn, moet 't volgens menselijke berekening onmogelijk worden geacht, dat de aarde, hetgeen men vroeger wel meende, een onherroepelijke bevriezingsdood te gemoet gaat. De ondergang-der-wereldprofeten is daarmede het sterkste argument uit de hand geslagen.

Het moet dus inderdaad daarbinnen een hel zijn, waar temperaturen heersen, zoals men ze zich nauwelijks kan voorstellen. En toch wandelen we argeloos op die „vulkaan" onder wiens dunne opperhuid ter dikte van 60—66 kilometer het gist en kookt. Doch geen nood — al mag dan de reis naar onze antipoden door het middelpunt van de aarde nooit werkelijkheid kunnen worden, de „schaal" van de aarde is toch altijd nog sterk genoeg om ons voor onaangename verrassingen te behoeden. Tot nog toe heeft men nog niet het tiende deel van de dikte van de aardkorst kunnen doorboren, hoe zou men dus kunnen verwachten ooit het middelpunt van de aarde te zullen bereiken?

De druk, die de bergen en de watermassa's der oceanen tezamen met de daaronder gelegen steen- en aardlagen op de aardkern uitoefenen, is krachtig genoeg, om te verhinderen dat de machten, die daar binnen besloten zijn, losbreken. Men heeft berekend, dat deze druk niet minder dan 3 millioen kilogram per vierkante centimeter bedraagt. In weerwil van het feit, dat de belasting door de ongelijk gevormde aardoppervlakte verschillend is, is de druk op een diepte van ongeveer 100 kilometer en verder, gelijkmatig en omspant als een ijzeren band de geheimzinnige krachten, die in het binnenste der aarde woelen en werken.

MALARIA VOORHEEN EN THANS.

Reeds in de oudheid is malaria een plaag der mensheid geweest. Bij de Joden in het oude Palestina was de ziekte ongetwijfeld bekend, daar men in hun boeken kan lezen, dat Jahweh de mensen met koorts kastijdde en hiermede is hoogst waarschijnlijk de moeraskoorts of malaria bedoeld.

De Grieken vreesden de malaria meer [illegible] te zijn dan hun grootste veldheren; men neemt b.v. aan, dat de ziekte, die het Griekse leger voor Troje verwoestte, malaria moet zijn geweest, ontstaan in de moerassen der streek, waar de strijd werd gevoerd.

Ook de Romeinen hadden zeer veel van malaria te lijden, aangezien hun hoofdstad Rome er voortdurend mede bedreigd werd door de nabijheid der beruchte Pontijnse moerassen, die één grote broedplaats vormden voor de malaria muskieten. Dat de Romeinen zeer goed beseft hebben, dat deze moerassen een gevaar opleverden, blijkt wel uit het feit, dat zij grote drainagewerken hebben aangelegd met het doel om deze gebieden droog te leggen. In deze ondergrondse drainagewerken werden dikwijls gangen van manshoogte aangetroffen, die zich over een lengte van honderden kilometers uitstrekten.

De schrijver Jones zegt in een door hem geschreven werkje, ge titeld „Malaria, a neglected factor in het history of Greece and Rome" dan ook: „Malaria maakte den Griek slap en krachteloos en veranderde den zoveel sterkeren Romein in een bloeddorstigen bruut."

Dat malaria in de tegenwoordige tijd nog steeds een plaag is, behoeft wel niet nader toegelicht te worden. Wel echter misschien dat ook thans, evenals ten tijde der Grieken en Romeinen, de malaria een hoofdrol spelen kan in een oorlog. In de wereldoorlog b.v. is in 1916 het Balkanfront der geallieerde troepen bijna vanwege de malaria ineengestort door een tekort aan manschappen. Op een legersterkte van 115.000 man, waren er toen 60.000 ziek en er stierven 379.

De einduitslag van een oorlog bepalen, zoals dit in de oudheid mogelijk was, doet malaria echter niet meer, daar de mensheid sindsdien in het bezit is gekomen van het machtige geneesmiddel KININE, waarmede de ziekte volkomen te voorkómen en te genezen is. Dit is in de wereldoorlog aan het Balkanfront gebleken, waar in 1917 slechts 1000 gevallen van malaria en 71 sterfgevallen, dank zij de directe energiek met KININE was gaan bestrijden; daar de legersterkte in 1917 twee maal zo groot was, zijn de genoemde cijfers wel zeer sprekend.

Als prophylaxe beveelt de Malaria-Commissie van de Volkenbond een dagelijkse dosis van 400 mg. aan gedurende het gehele malariaseizoen en voor de behandeling een dagelijkse dosis van 1—1,3 gram gedurende 5 — 7 dagen. Nakuren worden niet gedaan, doch ieder recidief wordt op dezelfde wijze behandeld.

M. Ned. No. 8.

M.S. „PERICLES".

Het m.s. „Pericles" wordt Donderdag 14 Juli 's morgens om 7 uur te Curaçao verwacht en zal Donderdag 's avonds om 11 uur naar Europa vertrekken.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH VERBOND

Groep Nederlandsche Antillen.

Aan de Leden.

Hiermede maken wij U bekend, dat de leden van het Verbond op de voorstellingen van het „Tooneelgezelschap Louis de Vries", een korting op de toegansprijzen zullen genieten.

De prijzen voor hen zijn als volgt vastgesteld:

1ste rang f. 3.50 2de rang f 2.50

Per abonnement voor de vier in de Stadsschouwburg „ROXY" te houden voorstellingen:

1ste rang f. 12.50 2de rang f. 9.--

Voor het Bestuur

W. Inden

Secretaris.

Aankomst en Vertrek der schepen gedurende de maand JULI 1938.

14	Duitsch.	Saaland	Antwerpen	Colon
14	Duitsch.	Palatia	Prt. Cabello	Colombia
14	Fr.	Commissaire Ramel	Prt. de France	Cristobal
14	Amk.	San Luis	Maracaibo	Maracaibo
14	Ned.	Amor	Haiti	Aruba—Maracaibo
14	Ned.	Pericles	Prt. Colombia	Prt. Cabello
15	Ned.	Flora	Maracaibo	Prt. Cabello
15	Ned.	Helder	Cristobal	Rotterdam.
15	Ned.	El Libertador	La Guaira	Aruba—Maracaibo
16	Ned.	Boscoop	Amsterdam	Cristobal.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Maracaibo.
16	Eng.	Ruahina	Londen	Panama.

CURACAO.

STAAT

van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand Juni 1938 aandeden met de vermelding van hun gezamenlijke inhoudsmaat.

ZEILSCHEPEN.

	Aantal	Inhoud per M³ Bruto	Netto
Juni	131	14148	12868
Vorige maanden	752	70730	64402
Totaal	883	84879	77270

STOOMSCHEPEN.

	Aantal	Inhoud per M³ Bruto	Netto
Juni	583	6356512	3474477
Vor. maanden	2740	31037968	16914252
Totaal	3323	37394480	20388729

N.B. Niet opgenomen zijn de schepen die binnenkomen van de kustvaart en van de visserij.

CURAÇAO.

Zeilvaart over de maand Juni 1938.

Aangekomen van:

Aruba	27
Azua	2
Bonaire	30
Higuerote	1
La Guayra	4
La Vela de Coro	7
Pampatar	1
Pto. Cabello	31
Pto. Colombia	1
Rio Hacha	1
Tucacas	17
Zee	9
TOTAAL	131

Vertrokken naar:

Aruba	23
Azua	1
Bonaire	29
Guanta	1
Jacmel	6
La Guayra	15
La Vela de Coro	22
Mayaguez	1
Marigot	2
Pampatar	3
Pto. Cabello	41
Pto. Lopez	1
Pto. Sucre	1
Rio Hacha	1
Santa Marta	2
TOTAAL	149

DIEFSTAL.

Door den 31-jarigen koopman W. werd bij de Politie aangifte gedaan van diefstal van 6 rollen zijde en een paar schilderijen. Naar den dader wordt een onderzoek ingesteld.

Met het ss. „COSTA RICA", dat 12 Juli te Curaçao is aangekomen, zijn de navolgende passagiers uit Nederland gearriveerd.

A. de Mel-van Otterloo, Fam. J. Houthuyse, Fam. van Dongen, Dame Wever, Heer en Mevrouw Ozinga, Heer en Mevrouw van der Mark, Mevrouw J. Bonting en zoon, Fam. H. W. Kroeze, Heer en Mevrouw Kanters, H. A. Pietersz, Heer en Mevrouw de Heer, Fam. J. H. Drentje, Mevr. M. J. Versluys, W. H. Zeeman, P. Houting, Heer en Mevrouw Lanting, Mevrouw M. Koning en 2 kinderen, Mevr. A. W. Ecker, J. H. M. van der Putten, H. W. Smit, J. L. du Chatinier, P. A. Anastacia, J. E. Baas, B. Schoonderwoerd, J. Stigter, B. Vosslamber, A. Hubert, Heer en Mevrouw [illegible] L. Polonia.

K
KRO
O

Wereldprogramma
Via P.C.J. Golflengte 31.28 m.
19.24 — 20.24 Curaçaotijd
Zondag 17 Juli 1938.

1. Wilhelmus — Opening
2. Gramofoonmuziek
3. „Wereld-Apostolaat"
4. Gramofoonmuziek
5. De Wereld in Vogelvlucht en Berichten Van en Voor de Missie post door Paul de Waart
6. Eventuele Actuele Aetherflitsen en Vaderlandse Kroniek
7. Sluiting.

Koloniale uitzending van K.R.O.
Via P.H.I. op Golflengte 25.57 M.
9 — 10 uur Curaçaotijd.

1. Gramofoonmuziek
2. Landbouwkundige Missieactie door Ir. J. P. Planje
3. Gramofoonmuziek
4. De Wereld in Vogelvlucht en Berichten Van en Voor de Missie post door Paul de Waart
5. Sluiting.

BESMETTELIJKE VEEZIEKTE IN SURINAME.

Volgens de Surinaamse bladen is al daar een besmettelijke ziekte uitgebroken onder het vee.

De vermoedelijke ziekte is: meningitis cerebrospinalis.

In verband met het een en ander 't Curaçaose Gouvernement verzocht den Gouv. Veearts naar Suriname te zenden. Deze werd daar de vorige week verwacht.

DIE HOLLANDERS DAAR OP CURAÇAO.

Betrekkelijk vlug hebben de Spanjaarden er zich bij neer moeten leggen, dat die Hollanders zich daar op Curaçao hadden gevestigd. Het eiland, wat toch zo gevaarlijk dicht bij de kust lag, te verdedigen tegen die indringers, was een onmogelijkheid gebleken en met de jaren nestelden zij er zich steviger, bouwden immers al heel gauw aan de ingang van de haven een flink fort.

Toch horen wij nog in 1642 dat de bisschop van Caracas vermoedt, dat de gouverneur van die stad een onderneming tegen Curaçao op het oog heeft.

Het is alles op niets uitgelopen, het [illegible]open van de Indianen op Curaçao [illegible] ook al verkeerd afgelopen.

[illegible]tijd is Curaçao een steen des aan[illegible] gebleven.

[illegible] Hollanders daar, het klinkt tel[illegible]ls een verzuchting in de [illegible]ficiele stukken, doen maar niets als smokkelen. Ze hebben zich trachten in te dringen in de transport van de werkkrachten van Afrika naar West Indië. Ze hebben een handel met alle plaatsen op de kust.

Die Hollanders komen zelfs in La Guaira en Carthagena wonen, ja, er hun godsdienstoefeningen houden, iets waar [illegible] katholieke Spanjaard direct tegen op [illegible]. Men is zelfs genoodzaakt de gou[illegible] van Carthagena terug te roepen. [illegible]eft zich door die Hollanders om[illegible] praten en staat de smokkelhandel [illegible].

[illegible]t hun niet de contracten om [illegible]krachten uit Afrika over te brengen, maar nu stoken zij weer met degenen die wel het contract krijgen en weten zij het klaar te spelen om onderhands toch nog zo'n contract te krijgen. [illegible] weten tegen zulke prijzen te leve[illegible] dat de inwoners van Coro hun in[illegible], endanks het hoog verbod van den [illegible], toch op Curaçao gaan doen, daar [illegible]n werkkrachten vandaan halen en [illegible] meer gezien worden op de markten van Caracas.

De aartsbisschop van Mexico wijst er nog eens op, dat die Hollanders daar op Curaçao wel werkkrachten uit Afrika aanbieden, [illegible] dat ze die hebben gehaald [illegible], waarover zij geen zeggenschap hadden.

[illegible]mand die rond 1700 deze streek af[illegible]de, zegt, dat eigenlijk heel de handel [illegible] op de kust in handen was van die Hollanders.

[illegible] kunnen het begrijpen dat bij som[illegible] Spanjaarden rond 1700 weer het [illegible]taat, om dat Curaçao weer te[illegible]overen. Men heeft erover ge[illegible]ch die Hollanders daar hadden alles zo keurig ingericht, dat de onderneming te kostbaar zou worden. Er moet in Spanje veel gezucht zijn over die Hollanders daar op Curaçao.

Br.

[illegible] BEWENING VAN EEN DODE.

Dat bewenen is eigenlijk veel meer dan een bewenen. Er wordt over een dode niet alleen geweend, doch met een passie wordt er fel over de afgestorvene gehuild. Men brengt zich luid roepend in herinnering, wat de dode betekende in het leven [illegible] de naastbestaanden, [illegible] tot de kleinste [illegible] v. in herinnering, dat de dode voor [illegible] eten kookte, de kleren naaide en [illegible]lijke, ook huiselijke bezigheden.

Dit alles kan voortkomen uit een diep gevoel van smart, juist die kleine zorgen kunnen b.v. een overleden moeder zo [illegible]kenen. Ieder mens, die een moe[illegible] wee tdat. Doch dit alles gaat [illegible] passie, een verschrikkelijke hartstocht, alsof wij behoorden tot die groep mensen, waarover St. Paulus spreekt „die geen hoop meer hebben", voor wie de dood het einde van alles betekent."

Toch blijft men gehecht aan dit hartstochtelijk bewenen, wij kennen allen dat [illegible]aal van die visvrouw op Pietermaai. [illegible] visvrouw liep op Pietermaai met [illegible]and op haar hoofd, vis te verkopen. [illegible] ze langs een sterfhuis kwam, ziende [illegible] daar niemand was die treurde, op de wijze, zoals de traditie dat leerde, zette zij haar mand neer en begon hartstochtelijk te jeremieren, als was de afgestorvene haar dierbaar, als was haar leven verder niets waard, nu die persoon gestorven was; om dan plotseling ineens [illegible] schreien te beëindigen en de mand [illegible] opnemend, ging ze weer rustig vis [illegible], alsof er niets gebeurd was.

[illegible] viel ons op, hoe Petrus Claver, die ons volk zo goed kende, bij zijn werk in Carthagena zo hard kon optreden tegen dit huilen, dit hartstochtelijke huilen bij een dode. Hij zegt het met ronde woorden: „Dit hebben jullie nog uit de heidense tijd, nu weten jullie toch wel beter, nu weten jullie toch wel dat er een eeuwige hemel is, die ons wacht."

Het is wel wonderlijk dat zo iets, waar al eeuwen geleden dus, zo fel tegen op gekomen is door hem, die toch wel de grootste vriend is geweest van ons volk, dat zo iets zich na eeuwen het Christendom nog zo sterk kan handhaven.

Br.

VERBETERING HAVEN LA GUAIRA.

Na een jaar studie is het Venezolaanse ministerie van Openbare Werken klaar met de plannen voor verbetering van de haven van La Guaira.

Deze plannen zijn gemaakt in samenwerking met de Engelse firma van Sir Alexander Gibb en Co. Het werk zal medio Augustus worden aanbesteed.

LOUIS DE VRIES EN ZIJN GEZELSCHAP.

Maandagmorgen is het gezelschap de Vries met het S.S. Oranje Nassau van Suriname in Curaçao gearriveerd.

In Suriname heeft het gezelschap de grootste successen geoogst. En dit niet alleen op toneelgebied, maar ook door de verschillende gestes van het gezelschap tegenover de zieken in de hospitalen en tegenover de militairen. De eerste kregen de bliemen en de miltairen werden voor hun hulp vergast op een extra toneeluitvoering.

Ook heeft het gezelschap Suriname aan zich verplicht door hun onschatbare medewerking aan het Emancipatiefeest.

Suriname heeft n.l. twee dagen lang de herdenking gevierd van het 75 jarig bestaan van de afschaffing van de slavernij in Nederlands West-Indië waarvoor ook Surinaamse jubileumpostzegels zijn uitgegeven.

De hoofdschotel op de eigenlijk herdenkingsavond waren historische taferelen, verzorgd door verschillende Heren onder regie van Ds. D. Hoekstra. Dit nummer nu is vooral geslaagd door de medewerking van Louis de Vries en Annie Follender, die de begeleidende tekst zegden.

Geen wonder dat de Surinaamse pers opgetogen is, over wat zij noemt dit „uitnemend en charmant gezelschap."

Mogen ze hier veel succes oogsten en even hartelijk worden ontvangen als in Suriname.

Bij afwezig blijven van een advertentie door de Curaçaose Kunstkring, die blijkbaar Katholieken van deze uitvoeringen afzijdig wil houden geven we nog het programma, wat in de komende dagen door het gezelschap zal gegeven worden.

In de Stadsschouwburg (ROXY)

14 Juli 1938: De Dief,
Toneelspel in 4 bedrijven van Henri Berstein.
19 Juli 1938: Vondel-herdenking.
21 Juli 1938: De Rechte Lijn.
Indisch spel in 3 bedrijven Jan Fabricus.

In de Club Asiento:

16 Juli 1938: Samson,
Toneelspel in 3 bedrijven van Henri Bernstein.
23 Juli 1938: Jacqueline,
Toneelspel in 3 bedrijven van [illegible]

HET R.K. WERKKAMP „DON BOSCO".

Aan een circulaire van het Apostolisch Vicariaat van Curaçao ontlenen wij, dat Z. Hoogw. Exc. Mgr. Verriet heeft bepaald dat het R.K. Werkkamp op de plantage „BRAKKEPUT ARIBA", voortaan zal genoemd worden „HUIZE DON BOSCO". De nieuwbouw nadert zijn voltooiing. Men hoopt het gebouw in de eerste helft van de maand Augustus in gebruik te kunnen nemen.

Hierdoor kunnen meer jongens aangenomen worden, welke onder de leiding van de Broeders Kruisvaarders van St. Jan worden opgeleid, niet alleen voor tuin- en landbouw, doch ook voor verschillende andere werkzaamheden.

Daarom delen wij bij deze mede aan de ouders, dat er gelegenheid bestaat om de jongens aldaar in het werkkamp te plaatsen. De ouders, die verlangen hun jongens aan de zorg der Broeders toe te vertrouwen, worden beleefd verzocht, om zich in de komende week, tot den Pastoor van hun parochie te wenden, [illegible] **toenaam, datum en jaar van geboorte, woonplaats en school, die de jongens doorlopen hebben, alsook de naam der ouders.** Ook is het zeer gewenst, dat de ouders een attest van den dokter meebrengen, waarin deze verklaart, dat hun kinderen goed gezond zijn.

De vereisten om te worden opgenomen zijn:

1o. De jongen moet de leeftijd hebben van 14 jaar;

2o. Hij moet de school hebben afgemaakt.

3o. Hij moet werkeloos zijn, zodat hij de gehele dag of althans het grootste deel van de dag tot niets doen gedoemd is.

WELGELEGEN.

Geslaagd voor Stenographie, Nederlandse taal (130 lettergrepen per minute) de Jongedames Ninfa Cardoze en Annie Hese.

Voor Stenographie Spaanse taal (130 lettergrepen per minute) de Jongedames Irma Yepez en Flor Lozada. 3 afgewezen.

Voor Stenographie, Franse taal (100 lettergrepen per minute) de Jongedames Bertha Rigaud en America Rojas.

Geslaagd voor Examen Engelsle taal de Jongedames Nicasia Urdaneta, Claire Nouel en Bacelicia Chatlein.

CURAÇAO — SURINAME 4—1.

Ook de derde en laatste wedstrijd heeft het Curaçaose team de overwinning gebracht, en nu in sprekender cijfers dan de beide eerste. Dit zelfs ondanks onze achterhoede en middellinie, waarin een tweetal nieuwe spelers stonden opgesteld, n.l. **H. Maduro** als rechts-back en **A. Sentiago** als spil.

D eerste deed vooral vóór de rust erg onzeker; de tweede bleef, zacht uitgedrukt, beneden peil. Voeg hierbij dat ook Hollander een allesbehalve veilige indruk maakte en dat **Pinedo** ook al vreemd schutterde zo nu en dan, en het zal u duidelijk zijn dat de Surinaamse voorhoede in deze wedstrijd de kans heeft gehad enkele doelpunten te maken. Dat de Surinaamse score beperkt is gebleven tot één goal, die bovendien geheel voor rekening van Pinedo kwam, pleit niet voor die vijf spelers. Men vergete intussen niet, dat de Surinamers uitgespeeld waren.

De omstandigheden zijn wel erg tegen hen geweest: door de verlate aankomst zagen zij zich n.l. genoodzaak in zes dagen 4 zware wedstrijden te spelen, waarvan een op Aruba tegen een absoluut verse ploeg.

Hierin zien wij dan ook een der oorzaken, dat ons team het Zondag l.l. tot een 4—1 overwinning heeft kunnen brengen. Een andere oorzaak ligt echter ook in onze veranderde voorhoede, waarin drie nieuwe spelers stonden opgesteld, n.l. **Clabeer, Leonora Jr. en C. Bosch.** Bovendien lag het spel Zondag meer open dan in de beide vorige wedstrijden, waardoor de Surinaamse achterhoede en middellinie, die beide weer goed op dreef waren, niet zulk een vat hadden op het spel.

Over de wedstrijd zelf willen we kort zijn en slechts even nagaan hoe de doelpunten ontstaan zijn, daar wij anders toch in herhaling treden van wat we reeds tweemaal schreven.

Twee minuten na het begin, heeft Curaçao al succes als Ramirez een goede voorzet geeft, die door Clabeer (Rondijk) juist in de linkerbovenhoek gekopt wordt. Het spel golft goed op en neer en om de beurt komen beide doelen in gevaar.

In de 19de minuut krijgt Suriname een doelschop te nemen, die bij C. Bosch belandt, en door deze onmiddellijk keihard terug gezonden wordt. Blijkbaar heeft Naloop er niet op gerekend en zo komt hij juist iets te laat bij de bal, die rechts boven in de touwen vliegt: 2—0 voor Curaçao.

Vijf minuten voor de rust begaat Pinedo [illegible] bij de bal [illegible] bonkt, te beoordelen als: Nu ja, hij zal er wel weer over gaan! Dit was echter niet het geval, en zo verkleint Suriname op een goedkope manier de achterstand: 2—1.

Na de rust krijgt Suriname de kans de achterstand geheel in te lopen, als door een fout van Pinedo, die te lang met de bal bleef lopen, de gasten een vrije schop krijgen te nemen in het doelgebied van Curaçao. Suriname smoort deze kans echter zelf in de kiem door buitenspel.

Even later — we zijn al in de 16de minuut — komt er succes aan de andere zijde, waar C. Bosch met een keihard schot, juist onder de lat, Naloop volkomen verrast. 3—1 voor Curaçao.

Clabeer en Balrak laten intussen zien, dat er ook nog anders dan fair gespeeld kan worden, waarbij Elfrink enkele malen zéér bemiddelend moet optreden.

J. Leonora maakt er in de 24ste minuut op een voorzet van de Castro dan 4—1 van.

Suriname krijgt de kans dit in 4—2 te veranderen, wanneer H. Maduro n.l. hands maakt. De penalty wordt echter door Holband naast geplaatst.

Alles samen genomen heeft het talrijke publiek Zondag van een goede wedstrijd kunnen genieten. Jammer blijkt, dat dergelijke ontmoetingen steeds weer ontsierd moeten worden door het ruwe spel van enkele spelers.

Tot slot wensen wij het Surinaamse team goede reis, met de verzekering erbij, dat — en dit voornamelijk door hun achterhoede — dat wij een goede dunk hebben gekregen van de voetbalcapaciteiten onzer gasten.

Moge wederkerig hun verblijf op Curaçao aangename dagen voor hen geweest zijn.

Wij hebben zo'n klein vermoeden, dat de Surinamers liefst zo gauw mogelijk in Paramaribo revanche willen nemen over deze drie nederlagen; een revanche, waarvan als we ons niet heel sterk vergissen, Curaçao zal opfrissen.

Adiosi so langa!

S. R.

DEMONSTRATIE DER KABOUTER-GROEP VAN HET N.P.G.

De Kabouters van Curaçao nodigen alle meisje van 8—12 jaar, die Hollands kunnen verstaan en spreken, uit, om op Vrijdag 15 Juli a.s. van 4.30—5.30, bij hen te komen op het Padvindsters-terrein op Mundo Nobo, om te komen kijken, of ze hun spel mee willen spelen. Bij voldoende deelname vormen we dan een tweede Kaboutergroep op Mundo Nobo.

OUD MINISTER DECKERS VERTROKKEN.

Zondagmiddag vertrok met het S.S. Renselaer Oud-Minister Deckers. Behalve door den Gouverneur werd hij door talrijke notabelen uitgeleide gedaan, o.a. Z. Hoogw. Excell. Mgr. P. I. Verriet.

KATHOLIEKEN EN KOLONIAAL LANDBOUW ONDERWIJS.

Ondler deze titel zagen we onlangs in de Katholieke Hollandse kranten een oproep tot de Katholieken geplaatst om hun jongens naar de Middelbare Koloniale Landbouw school te Deventer te sturen.

Het was bij een feest van deze school in de loop van het vorig jaar gevierd, pijnlijk opgevallen, dat het aantal Katholieke leerlingen aan de Middelbare Koloniale Landbouw school te Deventer ver beneden het te verwachten gemiddelde lag.

De toelatings eisen stemmen overeen met de kennis van Mulo B (of drie jarige H.B.S.). De cursus is drie jarig.

Er heeft zich nu een comité van Katholieken gevormd om er voor in te staan dat de belangen van onze jongens als Katholiek goed verzorgd worden.

Zouden jongens uit de West daar een „roeping" kunnen vinden. De directie van de school stuurt gaarne prospectus, waarin men uitvoerig het leerplan omschreven vindt.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot de voorzitter van het comité der Katholieken, de heer Th. J. de Verhofstad.

Voorzitter Centrum voor Kath. Sociaal Werk.

Deventer.

VENEZOLAANS NIEUWS.

1. Landbouwkolonie.

Op Zondag 26 Juni arriveerde te La Guaira per S.S. „Bretagne" het eerste contingent Denen, welke de Regering van Venezuela heeft laten uitkomen voor 7 stichten van een landbouwkolonie te „Chirgua", in de staat Carabobo. Het contingent bestaat uit 34 families, totaal 186 personen, waarvan ruim 80 kinderen onder de 10 jaar.

Een ander contingent is reeds onderweg. De bedoeling is dat ze met Venezolanen zullen samenwerken, om deze het landbouwbedrijf te leren.

2. Verbod van Chinese restaurants en drankwinkels.

In gevolge art. 32 van de wet op de vreemdelingen 1937, zijn met ingang van 1 Juli alle Chinese botiquins, totaal 111 gesloten, daar de vergunning om drank te verkopen, niet verlengd werd. Dit verbod strekt zich niet uit tot de Chinezen, die in tuinbouw of andere bedrijven werkzaam zijn.

Krachtens dezelfde wet, zullen vreemdelingen, die zich als rondreizende kooplieden, venters, gevestigd hebben, het land worden uitgezet.

NEDERLAND.

INTERNATIONAAL KATHOLIEK VREDESCONGRES

Van 19 tot 22 Augustus 1938 te 's-Gravenhage

Men schrijft ons:

De politieke spanningen van de laatste jaren waren voor alle vrienden van de vrede tussen de naties een aansporing, om de internationale problemen opnieuw grondig in studie te nemen. De Katholieken zullen zich hierbij laten leiden door de katholieke beginselen, zoals die in de pauselijke encyclieken tot uitdrukking komen.

In Juli 1936 zijn Katholieken uit verschillende landen en vertegenwoordigers van vele organisaties, onder bisschoppelijke goedkeuring, te Londen in Congres bijeengekomen, terwijl zij in 1937 te Dublin opnieuw een congres hebben gehouden.

Dit jaar zal het Internationaal Katholiek Vredescongres van 19 tot 22 Augustus in Den Haag plaats vinden.

Het algemeen onderwerp zal zijn:

DE GRONDSLAGEN DER INTERNATIONALE ORDE.

Het Congres zal een particulier karakter dragen. De conclusies zullen gepubliceerd worden en verwacht wordt, dat zij in dit najaar de grondslagen zullen vormen voor de actie van de nationale organisaties en comité's, die het werk van het Haagse Congres zullen voortzetten.

HET INTERNATIONALE ORGANISATIE-COMITE.

Z. H. Exc. Mgr. Myers, Bisschop van Lamus Coadjutor van den Aartsbisschop van Westminster Voorzitter;

Prof. J. B. Kors, O.P., dr. th.

Professor aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen, Voorzitter van de Ned. R.K. Vredesbond, Vice-Voorzitter;

Prof. A. Muller, S.J., Professor aan het Instituut voor Hogere Handelsstudiën „St. Ignatius", te Antwerpen;

Prof. P. Delos, O.P., Professor aan de Katholieke Universiteit te Rijssel;

p. T. . Divine, S.J., Verenigde Staten;

F. W. Ryan, Dublin;

John Eppstein, Catholic Council for International Relations, Kensington Palace Mansions, De Vere Gardens, Londen W. 8. Secretaris.

HET NATIONAAL COMITE.

Prof. J. B. Kors, O.P., Voorzitter

p. Mr. Dr. D. Beaufort, O. F. M., Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;

A. C. de Bruyn, Voorzitter van het Ned. R.K. Werkliedenverbond, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal;

J. A. Koops, Voorzitter van de Nederlandse R.K. Middenstandsbond;

Ir. F. H. E. Guljé, Voorzitter van de Nederlandse R.K. Werkgevers-Vereniging;

Mr. Dr. L. G. Kortenhorst, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;

Jhr. Mr. P. G. M. van Meeuwen, Voorzitter van de St. Adalberts-Vereniging;

Mevr. H Smeet-Wijers, Waarnemend Voorzitster van de Federatie van R.K. Vrouwenbonden in Nederland;

De Voorzitter van de Nederlandse R. K. Boeren- en Tuindersbond;

Pater C. Timmer, O. Carm.;

P. J. S. Serrarens, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Genraal, Drift 12, Utrecht, Secretaris van het Congres.

PROGRAM.
van het
INTERNATIONAAL KATHOLIEK VREDESCONGRES
over
DE GRONDSLAGEN VAN DE INTERNATIONALE ORDE
19 — 12 Augustus 1938, Den Haag.

VRIJDAGAVOND

Begroetingsavond,
te organiseren door de plaatselijke afdeling van de Ned. R.K. Vredesbond, Den Haag.

ZATERDAGMORGEN.

Opening van het Congres.

1ste Congreszitting: **„Politieke oorzaken der internationale wanorde en middelen tot herstel"**

Praeadviezen van:

Mgr. J. A. Ryan, Professor aan de Katholieke Universiteit van Washington;

Prof. J. Delos, O.P., Katholieke Universiteit, Rijssel;

ZATERDAGMIDDAG.

2de Congreszitting: **„Economische oorzaken der internationale wanorde en middelen tot herstel"**

Praeadviezen van:

Prof. M. Byé, Toulouse;

N......;

ZATERDAGAVOND.

Vergaderingen van de Commissie voor de Opvoeding en van de Commissie voor de Propaganda.

Deze vergaderingen eventueel voort te zetten op Zondag.

ZONDAGMORGEN.

H. Mis met vredespreek van Prof. J. B. Kors, O.P.

ZONDAGMIDDAG.

Vergaderingen van de Commissies van Redactie voor de conclusies van de eerste en tweede zitting.

ZONDAGAVOND.

3de Congreszitting: **„De organisatie der internationale maatschappij"**

Praeadviezen van:

Prof. A. Muller, S.J., Antwerpen;

John Eppstein, Londen.

MAANDAGMORGEN.

Geen zitting van het Congres

Vergadering van de Commissie van Redactie over het onderwerp der derde congreszitting.

MAANDAGMIDDAG.

Slotzitting.

4de Congreszitting: Aanneming der conclusies der verschillende commissies.

Sluiting.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

Gisteren werd Carthagena weer zwaar gebombardeerd. De Francotroepen maakten voortgang in de richting van Sagunto.

Volgens de Italiaanse pers, deden de Italiaanse vliegers in de laatste 3 maanden in Spanje meer als 7 duizend vluchten en wierpen zij 1500 ton bommen.

In totaal zijn 120 Italiaanse vliegers gesneuveld.

Hughes, op zijn wereldvlucht, vloog in 16 uur en 18 minuten over de Oceaan. Van Parijs naar Moskou in 7 uur en 51 minuten, daarna landde hij in [illegible], waarmee hij in 32 uur meer als de helft van de wereld had omgevlogen.

Venezuela trad uit de Volkenbond, zonder aangifte van reden. Volgens het Statuut gaat dit uittreden eerst na 2 jaar in werking.

In Haifa ontploften weer verschillende bommen. Het Essex-regiment is van Egypte naar Palestina overgebracht.

In China werden door de Japanners talrijke bombardementen uitgevoerd, terwijl zij de opmars naar Hankow voortzetten.

In Japan lijdt men nog steeds van overstromingen. Behalve gewonden en vermisten, telt men thans in Kobe 440 doden.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs en Nieuwsb.

Vrijdag is de St. Dominicus kerk te Tiel door brand totaal verwoest. De oorzaak moet vermoedelijk worden gezocht in onvoorzichtigheid van werkende schilders. Door het krachtig optreden van de Tielse brandweer werd een overslaan van de brand naar het aangrenzende klooster en het Gemeentelijk Gymnasium voorkomen.

H. K. H. Prinses Juliana en Z. K. H. Prins Bernhard zullen in de loop van deze maand een bezoek aan Duitsland brengen.

Het Prinselijk Paar zou daarna doorreizen naar het plaatsje Heiligendam in Mecklenburg, waar men aan boord zal gaan van de Piet Hein, waarmede een tocht van enige weken zal worden gemaakt in de Baltische Zee.

De kleine Prinses Beatrix zal op deze vacantietocht worden medegenomen.

Aangaande de geruchten als zou Prinses [illegible] omstandigheden verkeren, wordt uit de hoogste kringen van Den Haag vernomen, dat dit als een open geheim wordt beschouwd, hoewel de laden hierover alsnog hebben gezwegen.

Het aantal deelnemers voor de vierdaagse afstandsmarsen in Nijmegen, wordt geschat op 4700. Dit aantal betekent een record.

Op zijn verzoek is vice-admiraal Kruys met ingang van de 1ste Augustus eervol ontheven van het commando te Willemsoord. Tot opvolger is benoemd kapitein H. Jolles, die met ingang van 1 Augustus tot Schout bij Nacht wordt bevorderd.

De heer Wendelaar zal in September a.s. aftreden als voorzitter van de Liberale Staatspartij.

De heer Schimmelpenninck van der Oye van het Olympische Comitee deelde mede, dat nu Japan er van afziet om de Olympische Spelen 1940 in dat land te doen plaats hebben, deze nog zeer goed in een ander land kunnen worden georganiseerd. Een gelijk geval heeft zich voorgedaan in 1906, toen Italië mededeelde in 1908 geen gastheer te kunnen zijn.

Godsdienstige toestand van Curaçao.

Michael Alexius Schabel werd geboren op 17 Juli 1662 te Komotau, thans een fabriekstadje in het tegenwoordige Bohemen van ruim 16000 inwoners. Zijn moedertaal was Duits, ook kende hij een weinig Boheems. In 1680 trad hij in de Societeit van Jesus, studeerde vier jaar lang wijsbegeerte en drie jaren theologie en onderwees vier jaar lang Latijn en de humaniora.

Nog vóór zijn priesterwijding had hij zich reeds te Rome voor de Missie onder de Indianen van Zuid-Amerika aangeboden, doch hij ontving ten antwoord, dat het beter was eerst zijn studies te voltooien.

Twee jaar later, tijdens zijn derde proefjaar te Telzic, herhaalde hij zijn verzoek, dat nu werd ingewiligd, zodat hij in het najaar van 1693 naar de Indianen-Missie van Quito (Ecuador) kon vertrekken, waar hem in Nieuw-Grenada (tegenwoordig de republieken Colombia en Venezuela) de Achaguas-indianen bij de rivieren Apure en Casanare (beiden zijrivieren van de Orinoco) ten Zuiden van de stad Varinas, ter missionering werden toevertrouwd.
De 2de Februari 1697 legde hij te Tama (prov. Cucuta in Colombia) zijn laatste H. Geloften af. Hier werkte hij met zeer veel vrucht en ijver en stond ook bij zijn Spaanse confraters in hoge achting.

Daarom bevreemdt het ten zeerste, dat P. Schabel in 1699 op het onverwachts zijn missiepost onder de Achaguas-Indianen verliet en een bezoek bracht aan Curaçao.

Was het zijn plan hier op Curaçao te blijven of alleen hier een scheepsgelegenheid te zoeken, zoals meermalen gebeurde, om van hier naar Europa over te steken?

Het laatste ligt zeker het meest voor de hand, maar toch bestaan er ook gegronde vermoedens voor het eerste.

Het weinige wat wij over zijn verblijf in 1699 op Curaçao weten, danken we aan enkele losse aantekeningen in zijn reisverhaal van 1705, waarvan er reeds enkele (1) in de beide vroegere artikelen van Pater Euwens in het Historisch Tijdschrift besproken werden.

Het is onbekend en ook onmogelijk te achterhalen hoe lang hij in 1699 op Curaçao gebleven is. Ook zonder dat het oorspronkelijk in zijn plan gelegen heeft, zich hier voor goed te vestigen, is het wel waarschijnlijk, dat hij hier zijn verblijf enige maanden lang heeft moeten rekken, om de meest veilige gelegenheid met de retourvloot, die immer van een oorlogschip vergezeld werd, af te wachten.

Maar van de andere kant komen wij sterk onder de indruk, dat hij reeds vóór zijn komst goed over Curaçao was ingelicht, en dat hij hier kwam met het doel om zich hier te vestigen of althans zich voor te bereiden en zich persoonlijk goed van alles op de hoogte te stellen, voor een later definitief verblijf.

Bij zijn komst in 1699 vond hij hier geen enkel katholiek priester (2). Dit schijnt hij tevoren geweten te hebben, want hij bracht vier kasuifels mee (3), die natuurlijk noch voor de zeereis, noch voor Holland bestemd kunnen zijn geweest, want hij liet ze bij zijn vertrek hier achter. (4). Daarbij was het in in die tijd nog geen gewoonte en zelfs niet geoorloofd aan boord zonder assistentie van een anderen priester de H. Mis te lezen, wat bovendien op een Hollands schip, meestal in dienst van de W. I. Compagnie, waarvan de bemanning bijna uitsluitend uit Calvinisten bestond, onmogelijk uitvoerbaar zou zijn geweest.

Zo hij tevoren niet gewaarschuwd was. zo zal het hem na zijn komst wel duidelijk zijn geworden, dat hij zich hier aan wal niet openlijk in zijn priestergewaad kon vertonen. (5).

Wij zullen later bij zijn terugkomst in 1704 zien, welke ervaring hij daaromtrent opdeed.

Als men echter in het vroegere artikel van P. Euwens (6) leest van P. Schabels gesprek met den Luthersen domine, die hem een slaaf wilde verkopen, dan blijkt daaruit, dat P. Schabels hier evenmin voor het publiek zijn priesterlijke waardigheid verborgen heeft gehouden, en bij anderen de indruk heeft gewekt, dat hij zich hier voor een langdurig verblijf wilde inrichten. Want anders kon het toch geen zin hebben, een slaaf te verkopen aan iemand, die hier alleen voor een kortstondig verblijf op doorreis naar Europa vertoefde.

Uit zijn eigen aantekeningen uit het reisverhaal (7) weten we ook, dat Pater Schabel in 1699 van zijn missiepost bij Varinas een Indiaan Leopold, als slaaf gekocht (8) van de stam der Achaguas, had meegebracht. Deze Indianenstam was nauw verwant, ook wat de taal betreft met de Caquetias-Indianen, die aan de vaste kust van Venezuela in de streek van Coro en ook nog veel zuidelijker gevestigd waren. Deze beide Indianen stammen woonden daar in vriendschap en op sommige plaatsen als buren bijeen (9). Verreweg de meesten waren tot het Christendom bekeerd.

Diezelfde Caquetias-Indianen woonden in de tijd dat Pater Schabel hier kwam ook op Curaçao, als een geheel afgezonderde kolonie van de overige bevolking, in een apart kamp. Het waren de afstammelingen van 't overschot der oorspronkelijke Indianen-bevolking, dat in 1634 bij de overname van het eiland door de Hollanders, hier was achter gebleven.

Van gouvernementswege hadden zij een kapitein, die toen een Duitser was en met wien Schabel reeds vriendschap gesloten had.

Toen op 28 Juli 1704 de nieuwe gouverneur, Jacob Beck, hier aankwam en geinstalleerd werd, stond er in het fort. voor het paleis van den gouverneur, behalve alle andere troepen, ook een afdeling van deze Indianen als ruiters te paard, met speren gewapend, opgesteld. Zij waren waarschijnlijk nog vrij talrijk en onverbasterd en behoorden tot de klasse der vrije lieden. Zij leefde voornamelijk van veeteelt en visvangst.

Door middel van dezen Leopold won Pater Schabel in 1699 terstond het vertrouwen van deze Curaçaose Indianen, kon hun taal verstaan, hun kinderen dopen, hen bevestigen in de katholieke leer, wat wel nodig was, daar deze Indianen reeds 65 jaar lang aan hun eigen lot waren overgelaten, en in godsdienstige verwildering leefden, omdat zij in al die tijd geen katholiek priester meer in hun midden gezien hadden.

Onwillekeurig dringt zich hier de vraag aan ons op; met welk doel had Pater Schabel dezen Indiaan meegebracht? Was het om door hem gemakkelijker acces te hebben bij diens rasgenoten op Curaçao en om hem als catechist behulpzaam te zijn? Of moest Leopold alleen mee als bediende op zijn reis naar Europa, of als reclame voor de missie onder de Indianen dienst doen?

Uit zijn aantekeningen in zijn reisverhaal (10) weten wij met zekerheid dat Leopold Pater Schabel op zijn reis naar Europa vergezeld heeft, maar ook nog dat Leopold vóór zijn terugkeer naar Curaçao, einde Juli 1704 te Brussel gestorven is.

Nog onder een ander opzicht is deze Leopold voor P. Sch. van groot nut geweest. Immers men behoeft er niet aan te twijfelen, dat de missionaris daar eerst in dat missiegebied bij de Varinas goed zal hebben rondgekeken en uit die stam der Achaguas voor zijn oogmerk zeker wel den besten Indiaan zal hebben uitgekozen, die er te vinden was, een ook meer intellectueel ontwikkelde, een z.g. ladino, zoals de Spanjaarden dien noemen, d.w.z. een die behalve zijn Indiaanse moedertaal ook het Spaans voldoende machtig was.

Misschien had Pater Sch. reeds tijdens zijn missiejaren aan de Orinoco en de Apure de bouwstoffen verzameld voor een catechismus in het Spaans en het Indiaans (van de Achaguas). Waarschijnlijk had hij tijdens zijn bezoek aan het Indianenkamp op Curaçao in 1699 het nut van zo'n catechismus weer van een nieuw standpunt leren bezien en toen en gedurende de zeereis naar Europa en in het eerste jaar na zijn aankomst in Holland en Brussel die Catechismus weer omgewerkt en uitgebreid tot een drietallige catechismus, waarvan alleen het Spaans en het Indiaans genoemd worden.

Als derde taal kan misschien of wel het Indiaans der Caquetias van Curaçao of wellicht het Latijn, misschien ook wel het Hollands of Vlaams, dat P. Sch. ook beweerde te kennen, bedoeld zijn.

En nu is het zeker geen gewaagde onderstelling, dat deze Indiaan Leopold bij de samenstelling en de correctie van deze catechismus door P. Sch. zeker meermalen in consult is genomen of daarbij zijn kundigen medewerker geweest is.

Wanneer we dus bij het combineren van al deze kleinigheden de conclusie trekken, dat P. Schabel's hoofddoel moet geweest zijn, Curaçao, hetzij nu of later, als het veld zijner werkzaamheid uit te kiezen, zo liggen toch de redenen voor het grijpen, dat die illusie zeker nu nog voor geen verwezenlijking vatbaar is, ofschoon hij zich nergens er over heeft uitgelaten. Noodgedwongen moest hij zijn plan, om hier voor goed te blijven, nu wel opgeven en tot de reis naar Europa besluiten. Want feitelijk vertoefde hij hier zonder enige zending, buiten weten en voorkennis en bijna zeker tegen de uitdrukkelijke wil van zijn oversten. Zonder hogere sanctie kon hij zich hier dus op de duur onmogelijk handhaven. Bovendien hing zijn leven als priester en missionaris hier aan een zijden draad.

Op grond van de bestaande strenge plakkaten, vooral tegen de Jesuiten (11) kon de Gouverneur van het eiland hem terstond van hier verbannen.

Voor alles was dus nodig eerst de goedkeuring van zijn generale Oversten in Rome voor deze nieuwe stichting te verkrijgen en van de hoogmogende bewindhebbers in Amsterdam zo mogelijk een „prealabel consent" voor een vast verblijf op Curaçao.

Zo en niet anders moeten wij ons de loop der gebeurtenissen voorstellen, die wij uit de weinige beschikbare gegevens getracht hebben, aldus te reconstrueren.

Toch blijft er met dat alles over het leven van Pater Schabel, vooral zijn komst op Curaçao, een sluier van geheimzinnigheid hangen.

Toen zijn ordebroeder Pater W. van Nieuwenhoff S.J., na bestudering der documenten de omtrekken wilde tekenen van het levensbeeld van dezen man, stond hij lang besluiteloos en onvoldaan. En in grote twijfel schreef hij toen (17 Oct. 1906) aan P. Euwens: „Hoe komt die Bohemer Schabel, die in Nieuw-Grenada zo goed werkte, op het idee naar Curaçao te gaan? Komt die man daar uit de lucht vallen? Wie zei hem: „Ga Missionaris worden in Curaçao!?" Weet u dat?"

Pater Euwens wist dat. Althans door sommige documenten van het oud-koloniaal archief van Curaçao, thans berustend in het Rijksarchief te 's Gravenhage, waren zeer ernstige vermoedens gerezen, die later bijna tot zekerheid aangroeiden, dat het zeer nauwe familierelaties waren, die Pater Schabel voor het eerst met de naam en het bestuur van ons eiland in kennis gebracht hadden.

Deze waren de voornaamste aanleiding en het motief om hem van Nieuw-Grenada hierheen te voeren en later weer opnieuw en met nog grotere aandrang van Holland naar Curaçao.
Ook rond eze familierelaties op Curaçao hangt een geheimzinnige waas.
In de Sententiën en Resolutiën A° 1727, No. 157 komt een zekere juffrouw Catarina Teresa Schabel voor als weduwe van Jan Schirowsky. Ook komt in die zelfde stukken voor een juffrouw Catarina Isabella Schabel, die door pater Br. Pauwels S.J. in de kost was gedaan bij de weduwe van Jan Thielen en welk kostgeld nog moest worden betaald.

Verder wordt er in het M.S. van pater Schabel (blz. 50) melding gemaakt van een „medicus gubernatoris novi" (dokter van den nieuwen gouverneur) en op blz. 51 b van een „chirurgum castri" (chirurg van het garnizoen). Van den dokter wordt gezegd dat hij de eerste raadsman was van den vorigen gouverneur (Nicolaas van Beek 1700—1704); van den chirurg vernemen we terloops, dat deze van Breslau in Silezië afkomstig was.

De naam van deze heren wordt nergens genoemd door Schabel. Waar hij over den chirurg spreekt, laat hij wel telkens uitkomen, hoe hoog deze in aanzien stond bij den vorigen en den nu regerenden gouverneur, dat hij katholiek was, geregeld de kerk bezocht en goed met den pater bevriend was.

Nu doen zich twee vragen voor: Waren die „medicus" en die „chirurgus" twee personen, of is het een en dezelfde persoon? Waren Catharina Teresa Schabel en Catharina Isabella Schabel twee verschillende dames of is het een en dezelfde dame?

Pater W. Nieuwenhoff S.J. kent op dit punt geen twijfel en heeft geen ogenblik aan twee personen gedacht. Hij schreef immers: ‚Naar allen schijn had P. Schabel op Curaçao ene zuster — misschien ook nicht — Catarina Isabella, die ook als Catarina Teresa voorkomt, gehuwd met Jan Schirowsky."
Voor hem is er sprake van één dame en dus ook één dokter.

Pater Euwens hield er een andere **zienwijze op na. Hij houdt, dat Catarina Teresa gehuwd was met Jan Schirowsky** en haar „zuster" C. Isabella met den „chirurg", die dan zo goed als zeker zijn moet Sigismundus Drusky. Deze Sig. Drusky was in ieder geval chirurg, woonde zeker in 1713 op Curaçao, kende de Jesuiten, wat blijkt uit een doktersrekening van 1727 en was afkomstig van Breslau in Silezië. Doorslaande bewijzen voor deze laatste opvatting bestaan er echter niet.

De aanwezigheid van één familielid kan overigens voor den pater voldoende „trekpleister" geweest zijn, om hem naar Curaçao te lokken, vooral daar de positie van die dame, gehuwd met een vriend en vertrouwensman van den gouverneur en een praktizerend katholiek, het hem uiterst gemakkelijk maakte met de hoogste kringen kennis te maken en vriendschap aan te knopen, wat hem bij zijn missiewerk van groot voordeel kon zijn.

Laten we de vaststaande feiten even nuchter onder de ogen nemen:

1°. Er was een juffrouw Schabel gehuwd met Jan Schirowsky.

2°. De dame, die door P. Bruno Pauwels in de kost wordt gedaan bij de weduwe van Jan Thielen, was de weduwe van Jan Schirowsky.

Nu heet de dame onder 1° in de gouvernementsstukken Cat. Teresa en de dame onder 2° Cat. Isabella. Dat klopt niet! Het ligt voor de hand, dat in beide gevallen de naam van de vrouw het zelfde had moeten zijn.

Verder nog iets. Veronderstel dat er werkelijk twee dames waren, de weduwe van Jan Schirowsky en de ander getrouwd met Sigismundus Drusky; dan vraagt men zich terecht af, waarom de genoemde weduwe na de dood van den dokter niet opgenomen werd in het huis van haar zuster en diens man, haar schoonbroeder; of althans, waarom deze zich het lot van de weduwe niet aantrokken!

Maar leefde Druschky nog toen Schirowsky stierf? Absoluut zeker; hij leefde zelfs nog in 1735, toen ook P. Bruno Pauwels al lang dood was, want deze stierf in 1726.

Over deze familierelatie wordt in de briefrisseling tussen P. Schabel en zijn oversten nooit met 'n enkel woord gerept. 't Ligt ook geheel voor de hand, dat P. Schabel daaromtrent zijn oversten geheel onkundig heeft gelaten. Immers zou ook maar het minste zijn uitgelekt en aan de oversten bekend geworden, dat P. Sch. ook familie of verwanten op Curaçao had dan was hun onmiddellijk alles in een geheel ander licht verschenen; dan zou het voor hen pas recht duidelijk zijn geworden, waarom die Bohemer zo hardnekkig ijverde naar Curaçao terug te keren, hetgeen nu voor hen onverklaarbaar bleef. bleef.

Doch zij zouden dan tevens elke toestemming voor Curaçao zeker vlakaf geweigerd hebben.

Nu komt ons in die correspondentie steeds een grote onzekerheid tegemoet, die zowel den Generaal te Rome als den provinciaal in Brussel en den plaatselijken Superior te Rotterdam gevangen houdt en hen besluiteloos maakt zich een zuiver oordeel te vormen omtrent dezen man, die met zulk een onverklaarbaar verlangen naar dit kleine eiland gedreven wordt, waar nog betrekkelijk weinig katholieken, maar zoveel te meer protestanten woonden met een calvinistisch landsbestuur, dat door strenge plakkaten de toegang tot het eiland voor katholieke priesters en nog meer voor Jesuiten zorgvuldig gesloten hield.

Was het die oversten dan euvel te duiden, dat zij maar niet zo lichtvaardig dat nieuwe missiegebied konden aanvaarden, waar den Missionaris en de Societeit niets dan gevaren dreigden?

(1) b.v. over den pater Capucijn Victor de Dôme en den Luthersen predikant.

(2) Zie Reisverhaal (M.S. 1) pag. 54.

(3) ibidem pag. 54.

(4) „ pag. 54.

(5) Hist. Tijdschrift jaarg. 1930. p.334

(6) „ „ 1931 p.115

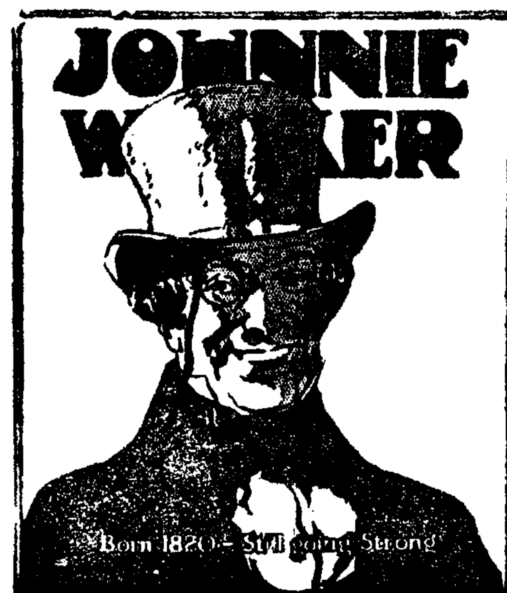
(7) M.S. 1 p. 6 en 12 (p. 5 en 860)

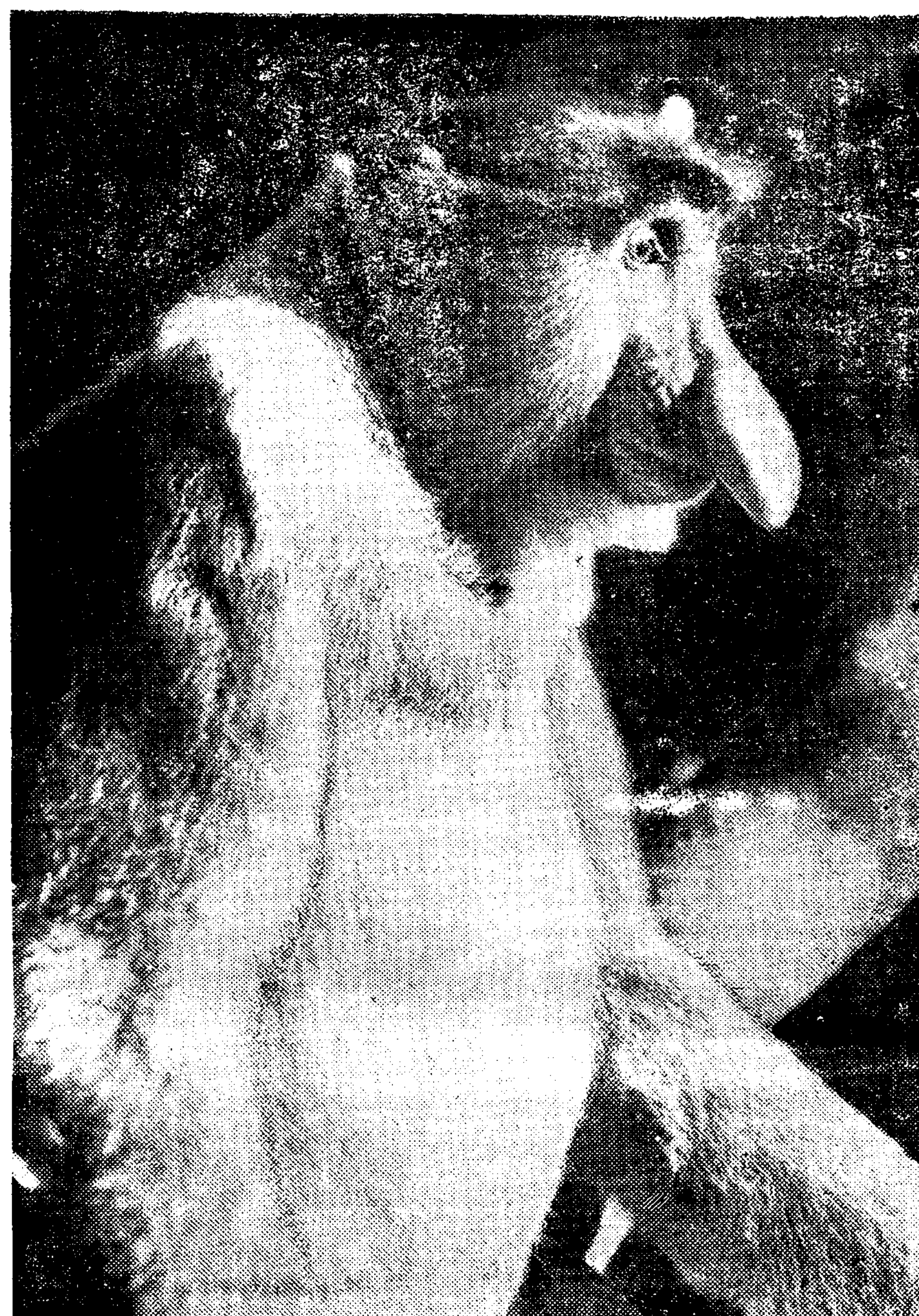
(8) M.S. 1 p. 6

(9) Over de Achaguas en Caquetias zie Dr. Pedro Manuel Arcaya Historia del Estado Falcon p. 31 tot 186
en Dr. Alfredo Jahn; Los Aborigenes del accidente de Venezuela p. 199

(10) M.S. 1 p.

(11) Zie 1ste Artikel in het Hist. Tijdschrift Jaarg. 1930 p. 318—320

EEN MELANCOLISCHE AAP. Dat er veel eigenaardige dieren zijn in de dierentuin, is bevestigd door deze foto van een Proboscis-aap, die te Amerika is aangekomen met een lading wilde dieren, gebracht door Mr. en Mevr. Martin Johnson, beroemde jagers en onderzoekers van Borneo.

DE ONTEIGENDE KERKGOEDEREN IN SPANJE IN DE 19DE EEUW.

Tegenover de steeds weer opduikende beweringen over ongehoorde rijkdommen der H. Kerk in Spanje geeft dr. A. Parker in het Engelse weekblad „The Tablet" een overzicht, over de verspilling der Kerkgoederen, welke in de loop der 19de eeuw door de Staatsonteigeningswetten heeft plaats gegrepen. Dr. Parker stelt dan allereerst vast, dat wereld- en Ordenclerus in het jaar 1764, toen Karel III hun het verwerven van verdere bezittingen verbood, gezamenlijk ongeveer 10.000 vierk. mijlen land bezaten. Daar de oppervlakte van het land 194.700 vierk. mijlen bedraagt, besloeg het Kerkelijk grondbezit toenmaals dus 1/20 van de Spaanse bodem. P. Zebalay Lera geeft in zijn „Geschiedenis der Spaanse civilisatie" het gezamenlijk inkomen der H. Kerk omstreeks het jaar 1800 met 10.420.000 Eng. pond aan, waarvan 4.010.000 voor den wereldclerus en 6.410.000 voor de kloostergemeenschappen. Van deze som moest rond 1.480.000 pond, dus ongeveer 10%, als belasting worden betaald. De wereldclerus beschikte dientengevolge omstreeks 1800, over 'n jaarlijks zuiver inkomen van 3.450.000 pond, om daarvan 8 Aartsbisschoppen. 54 Bisschoppen, 54.000 priesters, 19.000 sacristieën, 62 kathedralen, 112 collegiale kerken en rond 20.000 parochiekerken te onderhouden. Ook putten talrijke charitatieve instellingen uit deze inkomsten. Hoe staat het er nu, een eeuw later, mee? Door 10 onteigeningswetten, welke de verscheidene liberale regeringen in resp. 1809, 1813, 1820, 1835, 1836, 1837, 1840, 1855, 1856 en 1868 uitvaardigden, werd verreweg het grootste deel der Kerkbezittingen weggenomen en ten gunste der bezittende klasse verspild. Omstreeks 1800 werd de totale waarde der Kerkbezittingen op rond 225 millioen pond geschat, in 1867 kon de nog overgelaten rest nauwelijks op 12.660.000 pond worden gewaardeerd. Rond 83.440.000 pond zijn in die 67 jaren de Staat ten goede gekomen, de rest viel in handen van gunstelingen der verscheidene regeringen. In 1845 gaf de toenmalige Minister van Financiën toe, dat 685 Kerkelijke gebouwen voor 210.000 pesetas verspild waren, dat is dus nog 10.000 minder dan 't toenmalige parlementsgebouw heeft gekost. Een klooster werd bijv. voor 40, een ander voor 65 pesetas verkocht! Anderzijds telde men in de provincie Estremadura als gevolg van deze verspilling der Kerkelijke goederen aan de gunstelingen der regering omstreeks 1870 rond 100 millionnairs, die hun rijkdommen meestal in Madrid of in het buitenland verteerden. Het lot der kleine boeren en pachters werd daardoor nog meer verslechterd. In 63 steden van het land werden verder van 1840 tot 1870 alleen, 650 kerken en kloosters gesloopt of voor wereldlijke doeleinden gebezigd. De overgelaten resten viel grotendeels ten offer aan de jongste rvolutie.

Wie, al is het ook maar een kein plekje zonneschijn om zich heen verspreidt, heeft al een goed werk gedaan.

Allen die de zegekroon zich wonnen,
Nu van alle moeite en strijd verlost,
Zijn, o zeker! knielende begonnen,
Maar voleindden palstaande op hun post!

Laat ons bidden of wij niets vermochten,
Werken, aslof alles kan volbracht!
Machtloos waar we het in ons-zelven zochten
Is ons niets onmooglijk in Gods kracht.

Het lijden roept somtijds krachten op, die reeds vernietigd schenen.